

కర్ణ కఠోరంగా ఘీంకరిస్తూ దూసుకుపోయింది లారీ. రేగిన దుమ్ముకి వుక్కిరిబిక్కిరై చేస్తున్న పనాపి 'ధూ! ధూ!' అని ఉమ్మేస్తూ లారీ వెళ్ళిన వైపు కోపంగా చూసి గొణుక్కున్నాడు మాణిక్యం.

అతని పళ్ళబిగువున అస్పష్టంగా వెలువడిన ఆ శబ్ద తరంగాన్ని ఎన్లైజ్ చేస్తే, అది లారీ డ్రైవర్ తల్లిన్, లేక లారీ తల్లిన్ సంబోధించి తిట్టిన బూతు తిట్టవుతుంది.

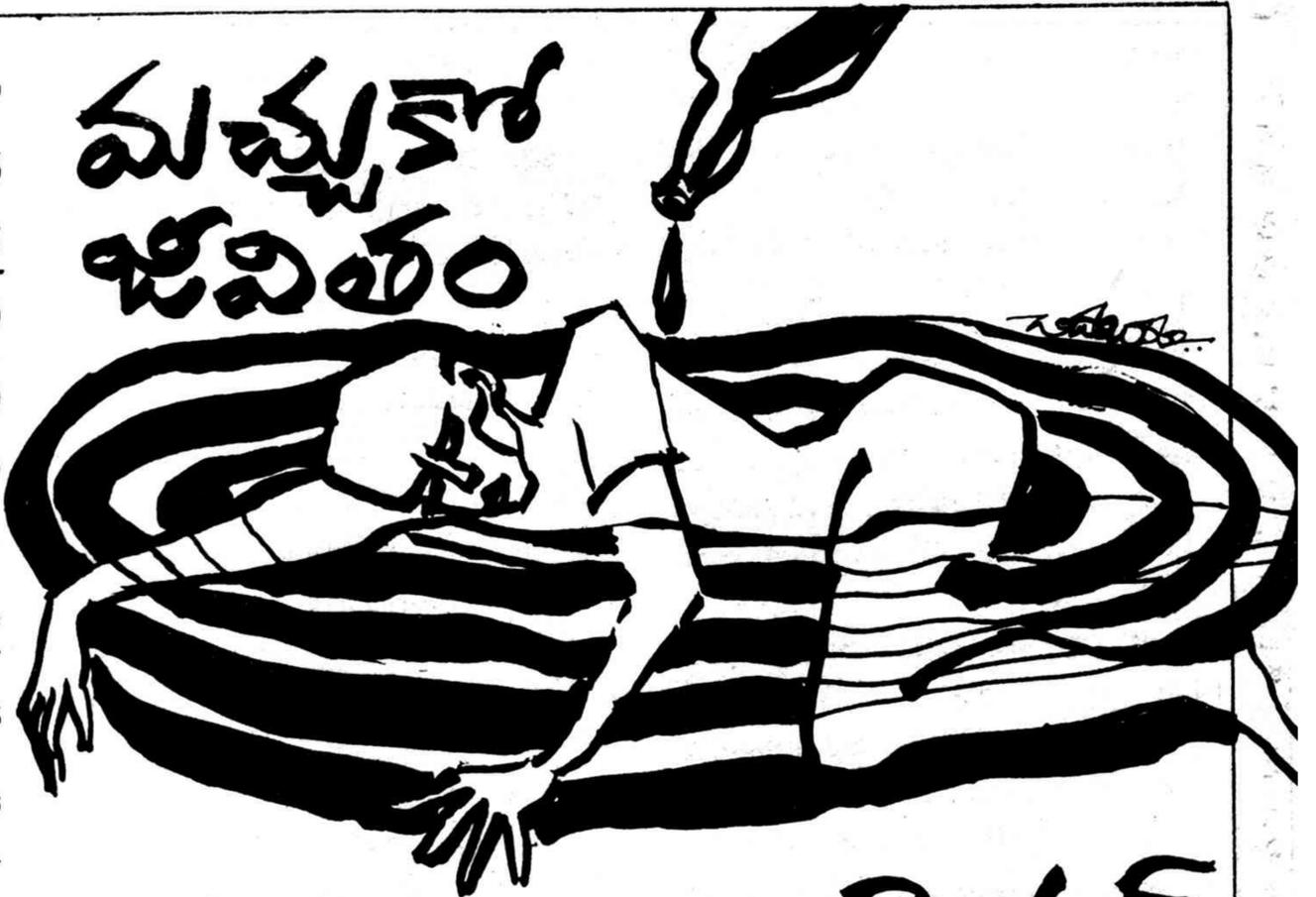
హిర మండలం ఊరికి కాస్త ఎడంగా తారోడ్డుని ఆనుకొని మర్రె చెట్టు పక్కగా వుంది - మాణిక్యం ఫ్రేమింగ్ కొట్టు. రోడ్డుపై నుంచి చూస్తే జనసత్వాలుడిగిపోయిన వృద్ధ దంపతుల్లా కనిపిస్తాయి. చెట్టూ కొట్టూ నడుం వంగిపోయి ఊత కోసం ఊడని దించుకొంది చెట్టు తలపై నున్న నాచుబారిన 'ఆస్ బెస్టాస్' రూఫ్ని కొన ఊపిరితో మోస్తుంది కొట్టు. కొట్లో ఓ మూల బూజు పట్టిన చెక్క మందిరంలో పాత దేవుడు గత వైభవాన్ని తలచుకుంటున్నాడు. ఫ్రేములు కట్టిన పలాల్లోంచి కొత్త దేవుళ్ళు తమని కొనే భక్తుల కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. కొట్టు ముందు చెక్క ఫ్రేముల్ని విత్రిక పట్టేందుకు వేసిన కొయ్యబల్ల చెద పురుగులకి ఆశ్రయంగా వుంది.

రోడ్డు కావల అంతా పచ్చటి మైదానం. కొద్ది దూరంలో కొత్తగా లేచిన సినీమా హాలు చుట్టూ టీ కొట్లూ కిల్లి బడ్డీలూ... మినిస్టర్ చుట్టూ రెడీల్లా మూగివున్నాయి. హాలుపై తళ తళ లాడిపోతున్న కట్ అవుట్లో తడిసిన చీరలోంచి అందాల్ని అరబెట్టుకుంటూ కవిస్తోంది - అప్పడే సైకెడుగుతున్న సినీమాస్టారు.

చివరి మరమేకుని బిగించి పలాన్ని పెట్టేసి టైమెంతయిందో అన్నట్టు ఆకాశంలోకి చూశాడు మాణిక్యం.

ఎర్రగా కందిపోయిన సూర్యుడు పడమటి కొండంచుపై అలసటగా గడ్డం ఆని వున్నాడు. అంతవరకు లూప్ రోడ్ కన్స్ట్రక్షన్లో మట్టి తవ్వి పోసిన కూలీలు పారా పలుగూ సర్దుకుని చెట్టు దగ్గరకు చేరుకున్నారు. తమని తీసుకుపోమే

మచ్చుకా జీవితం

—మోహన్

లారీ కోసం ఆదామగా గోలగోలగా మార్లాడు కుంటున్నారు. అందులో ఓ కూలీ వెంకన్న మరో ఆడ కూలీని ఉద్దేశించి ఏదో బూతు సినీమా పాల పాడుతున్నాడు, సందర్భోచిత సైగలతో. ఆమె సిగ్గుతో వంకర్లు తిరిగిపోతూ మధ్య మధ్యలో కోపాన్ని అభినయిస్తూ అతనిపైకి మట్టి బెడ్డల్ని రుప్పుతోంది.

నాలుగు దాటిందని అంచనా వేసుకున్న మాణిక్యం... "మేనేజర్ బాబింకా రాలేదే?" అనుకొంటూ బీడీ వెలిగించుకున్నాడు. ఒక్క క్షణం తరువాత ఏదో నిశ్చయానికొచ్చిన వాడిలా లేచి కొట్టు మూసేసి సినీమా హాలు వైపు నడిచాడు.

"ఏటి మానిక్యం మావా! అప్పడే కొట్టు కట్టేసినావు... తీరతం పుచ్చీసుకోడానికే నేటి పయానం..." పరిహాసం చేసాడు పరిచయస్తుడైన కూలీల మేస్త్రీ.

"తీరతం గీరతం నేదేహే. సిల్లికానీ నేక జేబు బొక్కడి పోనాది... మేనేజరు బాబు కాడికి ఎల్లాత్తాను" అంటూ ముందుకు సాగిపోయాడు.

సినీమా హాలు మేనేజరు ఆర్డరిచ్చిన పలాలు తయారయ్యాయి. ఇవాళ డబ్బిచ్చి తీసుకెళ్ళతా నన్నాడు. అందుకే ఆత్రంగా అంతవరకూ ఎదురు చూసేడు మాణిక్యం. వాడికి పొద్దు

గూకే సరికి జేబులో ఎంతో కొంత డబ్బుపడాల. లేకపోతే కడుపులో 'సుక్క' పడదు. సాయంకాలమయ్యే సరికి సుక్కేసుకో పోతే అక్కేరియంలోంచి పైకి పడిన చేప పిల్లలా గిలగిల్లాడిపోతాడు. అయితే ఆ వేళ మాత్రం వాడు సుక్క గురించి ఆలో చించడం లేదు.

"అయ్యా! అమ్మావు పుత్తకం కొనవా?" అనడుగుతున్న బుజ్జిగాడే మె దలు తున్నాడు. బుజ్జిగాడు మాణిక్యం ఏకైక సంతానం. ఎంత తాగినా మాణిక్యం వాడి గురించి. 'కజ్జి ముండ' కొనుక్కెల్లడం మాత్రం మరచిపోడు. బుజ్జిగాడు కూడా ఎంత పొద్దుపోయినా సందు చివర నిలబడి తండ్రి రాకకు ఎదురు చూస్తుం లాడు. మాణిక్యం ఆడ్ని చూడగానే కజ్జి ముండ చేతికిచ్చి గుర్రప్పండు వేసుకుని ఇంటికి తీసు కెల్తాడు.

మాణిక్యం వయసు నలభైకి ఎక్కువుండదు. అయినా విపరీతమైన తాగుడు వల్ల యాభైకి పై పడినట్టు వుంటాడు. వాడి మొహంలోకి చూడ గానే కనిపించేవి ఎర్రని జ్యోతుల్లాంటి కళ్ళే. పీక్కు పోయిన దవడలపై ఎప్పడూసహం మొలిచి వుంటుంది సహం పండిన గడ్డం. ఎప్పడో తన శ్యేత వర్షాన్ని కోల్పోయిన ముదుకులపైకెత్తి కట్టిన పంచె. మధ్యం కొరికి డొల్ల చేసేయగా మిగిలిన బొమికల స్ట్రక్చర్ పై వేలాడుతూ చొక్కా.

పూర్వపు మాణిక్యాన్ని ఎరిగున్న వాళ్ళవరైనా

ఇప్పుడు చూస్తే 'అయ్యో' అని జాలి పడకుండా వుండలేరు. మొదట్లో మాణిక్యం నల్లరాతి స్తంభంలా వుండేవాడు. పాలీషుపెట్టిన పాత బర్మా టేకు వందిరి మంచం కోళ్ళు లాగుండేవి నాడి చేతులు. పటాలు కట్టడంలో నాడికి జిల్లా స్టాయిలో పేరుండేది. సిద్ధాంతం దొరల ఇళ్ళలో వున్న నిలువెత్తు పటాలన్నీ వాడు కట్టినవే.

పాత హీర మండలంలో మాణిక్యానికి సొంత ఇల్లు కూడా వుండేది. నాడి కొట్టు చందనం అగరొత్తుల గుబాళింపుతో అంచెలంచెలుగా పేర్చిన దేవుడి పటాలతో వైకుంఠంలా కళకళ లాడేది.

బరటాం నుంచి మనసుపడి మనువాడి తెచ్చు కున్న పెళ్ళాం కనకాన్ని చూసుకుని 'నగిషే ప్రేమేసి కట్టిన సీతామాలచ్చివి పటంలాగుండ'ని మురిసిపోయేవాడు. మురిపించే పెళ్ళాంపై వాడు కురిపించిన ప్రేమకు ఫలితంగా ఆమె నెల తప్పకుండానే నెల తప్పింది. ఏడాదితిరక్కుండానే బుజ్జిగాడు వుట్టాడు.

అప్పటివరకూ మాణిక్యం సంపాదనతో సంసారం ఇరుసులో నూనె పోసిన చక్రంలా

స్ర్రున సాగిపోయేది. సరిగ్గా అప్పుడే పరిచయం అయ్యేడు సత్తెం మేస్త్రీ ఇరుసులో రాయి పడింది.

సత్తెం మేస్త్రీ ఊసెత్తితే చాలు... "ఈడ్చి నెడిపింది ఆ తాగుబోతు సచ్చివోడే" అంటూ ఇస్తున్నంటుంది కనకం.

సత్తెం మేస్త్రీ "ఓవర్ హెడ్ కేబుల్స్" వేయడంలో ఉద్దండుడు. అతనితో చాను కెళ్ళి నప్పుడు మొట్టమొదట మండు రుచి చూసాడు మాణిక్యం. నోటికి చేదనిపించినా... ఆ అనుభూతి కొత్తగా వింతగా అనిపించింది. అలా మొదలెట్టిన కొద్ది రోజుల్లోనే సత్తెం మేస్త్రీకి సమపుజ్జీ కాగలిగేడు.

"ఆ తాగుబోతు సచ్చివోడుతో నీకు జతేటి?" అంటూ మొగుడ్చి కసురుకునేది కనకం.

మామూలుగా వున్నప్పుడైతే... "నీకు తెల్ల ఆడు మాసెడ్ల మంచోడు" అని ఊరుకుండే వాడు. అదే తాగున్నప్పుడైతే మాత్రం "సెప్ నంజా! అడ్వేటయినా అన్నావంటే కార్లరిసీసి పెణకలో దోపిగిల్లు ఆడెవుడే! నా గురువు... ఆడే నేకపోతే సారగం సూడకుండానే నా బతుకు

తెల్లారిపోను..." అంటూ పెళ్ళాం జుట్టు పుచ్చు కునేవాడు.

వంశధార నది వరదలో పాత హీర మండలం కొట్టుకుపోయినట్టు తాగుడులో మాణిక్యం కొంపా ఆస్తీ కొట్టుకుపోయేయి. కొత్త హీర మండలంలో ఓ గుడిశె వేసుకున్నాడు. ఇప్పుడు కనకం కూడా మునుపటిలో సీతా నూలచ్చివి' పటంలా లేదు. పాటికిపోయి కీళ్ళు వదులైపోయిన పాత ప్రేమలూ వేలాడిపోయి "చ...డోక్కు ముండా!" అని మాణిక్యం తిట్టే తిట్టుకి అర్దు రాలైపోయింది. అందుకే పాదట్లో అడపా దడపా జరిగే పెళ్ళాన్ని తన్నడం అనే కార్యక్రమం ఇప్పుడు మాణిక్యం దినచర్య అయిపోయింది.

ఓ రోజు సత్తెంమేస్త్రీ గొట్టా బ్యారేజ్ కేబుల్ వేస్తుండగా పట్టు తప్పి మాణిక్యం పెళ్ళాం అన్నట్టుగా 'తాగుబోతు సచ్చివోడు' అయిపోయేడు. తాగి పన్నేస్తున్నాడనే నెపంతో కాంట్రాక్టర్ కంపెన్ సేషన్ ఎగ్గొట్టి అతని పెళ్ళాం పిల్లల నోట్లో మట్టి కొట్టాడు. నిజానికి ఆ రోజు సత్తెం మేస్త్రీ తాగిలేడు... ఆ సంగతి మాణిక్యానికి తెలుసు కానీ పులి మాంసం ముట్టలేదంటే నమ్మే

కైవల్యాభూష

తీర్థయాత్రలకు విచ్చేయండి!

ఢిల్లీ నుండి బయలుదేరు డీలక్స్ బస్లో మీరు హరిద్వార్, రిషికేష్, యమునోత్రి, ఉత్తర కాశీ, గంగోత్రి, గాముఖ్, సోన్ ప్రయాగ, కేదార్ నాథ్, రుద్రప్రయాగ, జోషిమత్, బ్రదినాథ్ లను సందర్శించి 15 రోజులలో ఢిల్లీకి తిరిగి రావచ్చు.

ఢిల్లీ నుండి బయలుదేరే శేడీలు జూన్ 29, జూలై 18, ఆగస్టు 6, ఆగస్టు 25, సెప్టెంబరు 13.

అతితక్కువ ఛార్జీలతో వసతి మరియు రుచికరమైన దక్షిణభారత శాఖాహార భోజనము, వాహన సౌకర్యము, గైడ్ల సహాయము సమకూర్చబడును.

ప్రతి యాత్రకు ఒక నెల రోజులు ముందుగానే బుకింగ్స్ అనుమతించబడును. ఢిల్లీ వరకు వెళ్ళడానికి ప్రయాణ సౌకర్యం కూడా ఏర్పాటు చేయగలుగతాం.

పరిమితమైన సీట్లు - వివరాలకు ఈ రోజే సంప్రదించండి.

కైవల్యా టూర్స్

'లలితా నివాస్', 79, డా॥ రాధాక్రిష్ణన్ రోడ్, మద్రాసు-600 004.

టెలిఫోన్ : 860747, 470741. ఫేక్స్ : 91-44-869668

టెలెక్స్ : 041-6891 IBS IN కేబుల్ : IBSSERVICES

కైవల్యా టూర్స్ - మార్గాన్వేషులు

దెవరు?

మొట్టమొదటసారి కొరడా దెబ్బలా 'చెళ్ళు' మని తగిలింది మాణిక్యం మనసుపై తాగుడు కొట్టిన దెబ్బ. ఆ రోజే బోధపడింది తమ కూడా ఎంతగా దిగజారిపోయాడో. కొట్టిపక్కండా గట్టుపై చతికిలబడిపోయి గళ వైభవాన్ని నెమరు వేస్తున్నాడు. ఐదారేళ్ళలో తనెంత పతనమయ్యేదో తలచుకొంటే తనపై తనకే అసహ్యం వేసింది.

చీకటి పడుతుండగా ఇల్లు చేరుకున్నాడు. పక్కంటి రాసుంగాడ్ని వాడి చేతిలో పున్న పుస్తకం చూపించమని బ్రతిమాలకున్నాడు బుజ్జిగాడు. అయినా రాసుంగాడు "చూపించమనో" అని బుజ్జిగాడ్ని నెట్టేసి ఇంట్లోకి పారిపోయేడు. బుజ్జి గాడు నిరాశగా వచ్చేస్తూ మాణిక్యాన్ని చూసి ఒక్క అంగలో దగ్గరకు వచ్చి "అయ్యా నాకూ అమ్మావు పుస్తకం కొనవా?" అంటూ చేతులు పట్టుకు మారాం చేశాడు. మాణిక్యం కంట్లో చివున నీరు విమ్మింది. ఆ క్షణం అతనికి అని పించింది తాగుడు మానేయాలని. మానేస్తాను. అని నిర్ణయించుకున్నాడుగూడా. మరుసటి దినం పనికి వెళ్ళే ముందు బుజ్జిగాడికి వాగ్దానం చేశాడు ఆ రోజు పుస్తకం తప్పకుండా తెస్తానని.

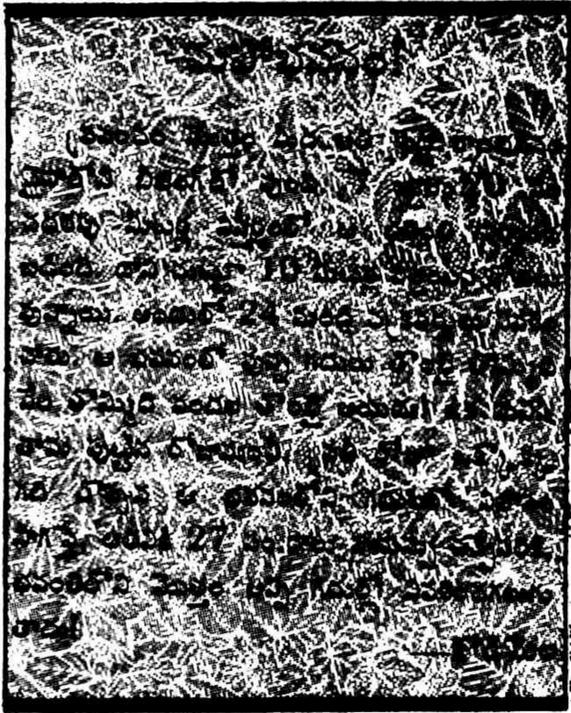
"ఒరే మానిక్యం మాటమాట..." అన్న పిలుపుతో ఆలోచిస్తూ నడుస్తున్న మాణిక్యం. తేరుకుని రః లోకంలోకొచ్చాడు. సినిమా హాలు కెదురుగుండా పున్న టిపాక లోంచి వైకొస్తున్నాడు మాణిక్యాన్ని పిలిచిన 'ఎంకటేశం'. సినిమా టిక్కెట్లు బ్లాక్ చేసి తాగుడికి, పెళ్ళాన్ని తన్ని తిండికి సంపాదించుకు బ్రతుకు తుంటాడు ఎంకటేశం.

'ఏంటి' అన్నట్టు చూశాడు మాణిక్యం. ఎంకటేశం మాణిక్యం చేయి పట్టుకుని ఓ పక్కకు తీసుకెళ్ళి రహస్యంగా "నీకో మంచి బేరం" అంటూ వెనక్కి చూసాడు. అక్కడ తచ్చాడుతున్నాయి రెండు జీన్ ఫేంట్లు.

"నూస్తన్నావా ఆళ్ళని...టూడెంట్ కు రోళ్ళు మనకు తెల్లిన పార్టీలే. ఆరికి నీ కొట్టు తాళాలు ఒక్కనైటుకిత్రే"

"సెన్ లమ్మికే" ఎంకటేశం మాట పూర్తి కాకుండానే ఖస్సుమన్నాడు మాణిక్యం.

"ఆలోపించుకో నలభై ఇతారు" "ఒరే నీ...ఎదన పన్నకడ్డెక్కియ్యడానికి నా

'కొట్టంటే ఎటుకున్నావురా గుడిరా గుడి' అంటూ అక్కడ్నుంచి కదిలిపోయేడు.

తాళాల్పై కొట్టులో ఏం చేస్తారో మాణిక్యానికి తెలుసు. 'ఏ సారుగు పల్లె నుంచో రాతి ఆట చూసే నెపంతో ఏ ఎదనముండనో రప్పించి రాతంతా దాంతో కులుకుతారు ఎదనలు. మాణిక్యం కూడా సత్రం మేస్త్రిలో చొనుకెళ్ళి నప్పడు అద్దె సుఖాన్ని రుచి చూడక పోలేడు గానీ...అది దేవుడి పట్టాలు కట్టే తన కొట్టులోనే జరగడం వాడికి ఇష్టం లేదు.

హాలులో మేనేజరు కోసం నాకబు చేయగా, అతడు ఏదో అర్జైంటు పనిమీద ఇంటికెళ్ళి పోయి నట్టు తెలిసింది. 'ఇంక ఇయ్యాలికింటే' అని ఉస్సూరునుంటూ వెనక్కి తిరిగాడు మాణిక్యం.

సంజె చీకట్లు అలుముకుంటున్నాయికి అయ్యి పోయిన గడియారోముళ్ళులా కాళ్ళూ చేతులూ బరువెక్కిపోసాగేయి. కళ్ళ ముందు కల్లు పాకే మెదులుతుంది. కానీ మాణిక్యం బలవంతంగా ఆ దృశ్యం చెరిపేసుకొని బుజ్జిగాడికి 'అమ్మా ఆవు పుస్తకం' కావాలని గుర్తు చేసుకుంటున్నాడు.

నీరసంగా తిరిగొస్తున్న మాణిక్యాన్ని చూసి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకున్న ఎంకటేశం "నినుం లావ్?" అన్నాడు నవ్వుతూ. మాణిక్యం పర్మిషన్ లేకుండానే ఆగిపోయేయి అతని కాళ్ళు. "ఒప్పేసుకో...ఒప్పేసుకో" అంటూ గోల చేయ సాగింది మనసు.

"ఇంకో పదెక్కునిప్పిల్తాను ఒప్పేసుకో" అడుమ చూసి దెబ్బపాడు ఎంకటేశం. "కొట్టు కేం దోకానేడు పూచీ నాది" హామీ కూడా

ఇచ్చాడు.

'ఒప్పేసుకుంటే...ఈ డబ్బులో బుజ్జి గాడికి అమ్మా ఆవు పుస్తకం కొనొచ్చుగా' అనుకొన్నాడు మాణిక్యం.

'అవును. కొనచ్చు తప్పలేదు...అందులోనూ ఏదై రూపాయిలు...పుస్తకమూ కొనచ్చు చుక్కా విసు కొనచ్చు' మనసు సూచించింది.

ఒక్క క్షణం నిజమే అనిపించింది...అంత లోనే తుళ్ళినడి ఒద్దొద్దు ఈ జలమలో సుక్కేను కోకూడదు" అనుకుంటూ నాలుగడుగులు ముందు కేశాడు.

మాణిక్యం నడుస్తున్నాడు. రొంటిలో పున్న యాభై నోటు నుంచి విద్యుత్తు ప్రవహిస్తోంది. వళ్ళంతా ప్రకంపనాలు...మెదడంతా తిమ్మిరి. మాణిక్యం నిద్రలో నడిచినట్టు చాలాసేపు నడిచాడు. ఆ నడక చాలా దిశలు మార్చుకుంది. చివరికి ఊరనతల ఓ సాకలో చెక్క బెంచీపై అతని దేహం చతికిలబడింది. అది కల్లు పాక.

రొంటిలో యాభైనోటు గుడ్డలో మూట కట్టిన కోడె త్రాచులా బుస కొట్టింది. సీమ సరకు గ్లాసు నిండింది. మొదటి గుటకేశాడు మాణిక్యం...గుండెలోని ఏ గాయానికి తాకిందో గొప్ప భగ్గున మంట-మరో గుటక భగభగ మంట...అప్పుడు మెదిలాడు మనోగో బుజ్జి గాడూ.. అమ్మా ఆవు పుస్తకం...మంట గుండె కాలిపోతూంది. 'అయ్యా! అయ్యా!' ఏడుస్తున్నాడు బుజ్జిగాడు...గొంతుకు గుటకలేస్తూది మంటల్ని గుటకలేస్తూంది.

'హీనీ అమ్మా ఆవు పుస్తకంతోపాటు బుజ్జి గాడికి లాగూ చొక్కా కొంటే' ఈ ఆలోచన అయిదో అడుగుని పడనియ్యలేదు. చేతిలో ఎంకటేశం యాభై నోటు పెట్టి గుప్పట మూశాడు. మరింక కాదనలేకపోయాడు మాణిక్యం. అప్రయత్నంగా నోటు రొంటిలో దోపుకొని కొట్టు తాళాలు తీసిచ్చి ముందుకు కదిలిపోతూ చెప్పేడు "కొట్టులో మేనేజరు బాబు పటాలున్నై బ్రదం"

'తను ఓడిపోయేడు...ఈ న్యసనం కొండ చిలువలా తన అంగాంగాన్ని మట్టేసింది.. మాణిక్యం బెంచీపై తల వాలేశాడు. సముద్రం అట్టడుగు నుంచి చీల్చుకొచ్చిన కెరటంలా దూసు కొచ్చిన దుఃఖపు పాంగు గొంతులో భళ్ళున బద్దలయింది. "ఒరే సత్రం! నువ్వు పచ్చి బతికి పోనావు. నాను బతికి సన్నామరా..." అంటూ భోరున ఏడ్చేడు మాణిక్యం.

17-5-91 ఆంధ్రప్రదేశ్ వార్త

పటిష్ఠమైన కట్టుడాలకు దిరకాల మన్నికకు **భీమ** సిమెంటు